

# NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION NOVEMBER 2018

# SESOTHO PUO YA PELE YA TLATSETSO: PAMPIRI YA II SESOTHO FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

Nako: Dihora tse 2½ Matshwao: 100

# DITAELO LE TLHAHISOLESEDING HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e na le maqephe a 5. Etsa bonnete ba hore a felletse.

2. E arotswe dikarolo tse **PEDI**, e leng:

KAROLO YA A Padi/Nobele KAROLO YA B Ditema tsa kgokahano

- 3. Latela ditaelo tse galong ya KAROLO E NNGWE le E NNGWE ka hloko.
- 4. Karolo ya A e na le dipotso tse NNE. Di arabe kaofela ha tsona.
- 5. Karolo ya B e na le dipotso tse PEDI, Potso ya 5 le 6. O tlameha ho kgetha, potso e le nngwe potsong ka nngwe 5.1 **kapa** 5.2 mme o boele o kgethe e le nngwe 6.1 **kapa** 6.2.
- 6. Qala karolo e NNGWE le e NNGWE leqepheng le LETJHA.
- 7. Ngola ka mongolo o makgethe o balehang.

IEB Copyright © 2018 PHETLA

# KAROLO YA A DINGOLWA MME – N. P. Maake

#### POTSO YA 1

Bala qotso e ka tlase o nto araba dipotso tse tla latela. Hopola hore dipotso tsa karolo ena di itshetlehile ka dikahare tsa BUKA KAOFELA.

Ka nnete mmannyeo taba tsa hao di monate, di bohloko. Nna lenyalo la ka ha le a ka la tshwana le la hao. "Ke nnete hore bophelo ba batho ha bo ke bo tshwana. Ba ka bo bile boima haholo, ngwaneso", ho realo Mmateboho, a se a bua eka ditaba tsena tseo a sa tswa di qoqela Mmatakatso di sa le ntjha, di etsahetse maobane, athe e se e le dilemo mme kajeno ke enwa o se a na le mora, Teboho, ya kenang sekolo, le yena Masesi, ya seng a tla qala sekolo le yena.

[leq. 93]

- 1.1 Ako bolele hore ke eng e entseng bophelo ba Dikeledi bo be boima. (2)
- 1.2 Na o ka dumellana le maele ana a reng: "moiketsi ha a llelwe" ha o a bapisa le bophelo bo boima boo Dikeledi a buang ka bona? Tshehetsa karabo ya hao.
  (3)
- 1.3 Hana Dikeledi o ne a batla ho ithutela ho ba eng? Unibesithing efe? (2)
- 1.4 Sheba setswalle sa Dikeledi le Mpuse mabapi le qeto eo Dikeledi a ileng a e nka ya ho nyalwa. Na o nahana hore setswalle sa bona ke se setle kapa se sebe? Tshehetsa karabo ya hao ka bopaki bo tswang paleng. Bolelele e be mantswe a 80–100. (8)

#### POTSO YA 2

Kgohlano ke karolo ya bohlokwa haholo kgolong ya diketsahalo tsa padi hobane ke yona e ntshetsang ditaba tsa pale pele. Kgohlano e ka ba ya ka hare (maikutlo) kapa e be ya ka ntle. Ngola moqoqo, mme o bontshe diketsahalo tse pepesang mefuta ena e mmedi ya kgohlano. Moqoqo wa hao o be bolelele ba mantswe a 150–180.

# Matshwao:

Sebopeho le dikahare (10)
Puo le setaele (5)
[15]

#### POTSO YA 3

Bala puisano e latelang mme o arabe potso.

"Jwale sekolong wa etsa jwang?" ho botsa Mmatakatso. "O re nka hlola ke sa ile? Ka ba ka hopala mantswe a Rakgadi ha ke se ke kopa motho hore a ntumelle ke yo qetella lengolo la materiki."

"A hla a o hanela?"

Qetella puisano ena mahareng a Mmateboho le Mmatakatso. Bolelele e be mantswe a 100–120.

#### Matshwao:

Dikahare le sebopeho (5)

Puo le setaele (5) [10]

#### POTSO YA 4

Paleng ena mongodi o sebedisitse basadi ho fetisa molaetsa o itseng ho babadi. Ke molaetsa ofe oo mongodi a batlang babadi ba o fumane? Sebedisa baphetwa ba latelang ho araba potso ena. Bolelele ba mantswe e be a 180–200.

- Mme
- Diseko

#### Matshwao:

Dikahare le sebopeho (10)

Puo le setaele (10) [20]

60 matshwao

IEB Copyright © 2018 PHETLA

# KAROLO YA B DITEMA TSA KGOKAHANO

# POTSO YA 5 DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

Potso ena e na le dipotso tse pedi, e leng 5.1 le 5.2 kgetha mme o ngole e le **nngwe** feela.



[<eNCA.com> channel 403 – Saturday, 16 December 2017 – 8:56 a.m]

5.1 Sekolo sa lona se ne se memme sebui sa yunibesiti se neng se tlo le tsebisa ka makala a fapaneng a ho ithuta a fumanwang yunibesiting eo. O kgahlilwe haholo ke seo sebui sena se neng se le bolella sona hoo o ikutlwang hore o se o rata ho ya moo ho ya ntshetsa dithuto tsa hao pele. Ngolla batswadi ba hao lengolo o ba hlalosetse ka se o kgahlileng, o be o ba hlalosetse le maikemisetso a hao. Bolelele ba lengolo e be mantswe a 150–200 ntle le diaterese le ditumediso.

# **KAPA**

5.2 Sekolo sa lona se ne se nkile leeto la thuto empa ka bomadimabe boholo ba baithuti bo ile ba lahlehelwa ke diphahlo tsa bona. Ngola raporoto eo ho yona o tlalehang ka ketsahalo ena. Bolelele ba mantswe e be a 150–200.

### Matshwao:

Sebopeho le dikahare (15)

Puo, setaele le tekolobotjha (15)

[30]

#### POTSO YA 6 DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

Kgetha mme o ngole tema e le **nngwe** feela ho tse pedi tse latelang.



[Mohlodi: <www.thepicta.com/google>]

Kgaitsedi ya hao e tla be e nyala ka kgwedi ya Lwetse mme lapeng le 6.1 tshwanetse ho hlophisa dikarete tsa memo. Ngola karete ya memo eo le memelang leloko le metswalle moketeng ona wa lenyalo.

Bolelele e be mantswe a ka bang 120–150.

#### **KAPA**

6.2 Motswalle wa hao o o tsebisa hore yena le mohlankana wa hae ba fihletse qeto ya ho nyalana jwale ba habo mohlankana ba a tla ka Moqebelo mme o lakatsa ho ba phehela sejo se itseng empa ha a tsebe hore se phehwa jwang. Jwale mo ngolle ditaelo tsa ho pheha sejo seo. Qala ka ho hlahisa disebediswa tse hlokehang ebe o fana ka ditaelo tsa ho pheha sejo seo.

Bolelele ba mantswe e be a 120-150.

#### Matshwao:

(5)Dikahare le sebopeho

Puo, setaele le tekolobotiha [10]

40 matshwao

(5)

Matshwao kaofela: 100